

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА
ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р.

№ 1 (1694).

1 СІЧНЯ 1988 РОКУ.

Ціна 2 коп.

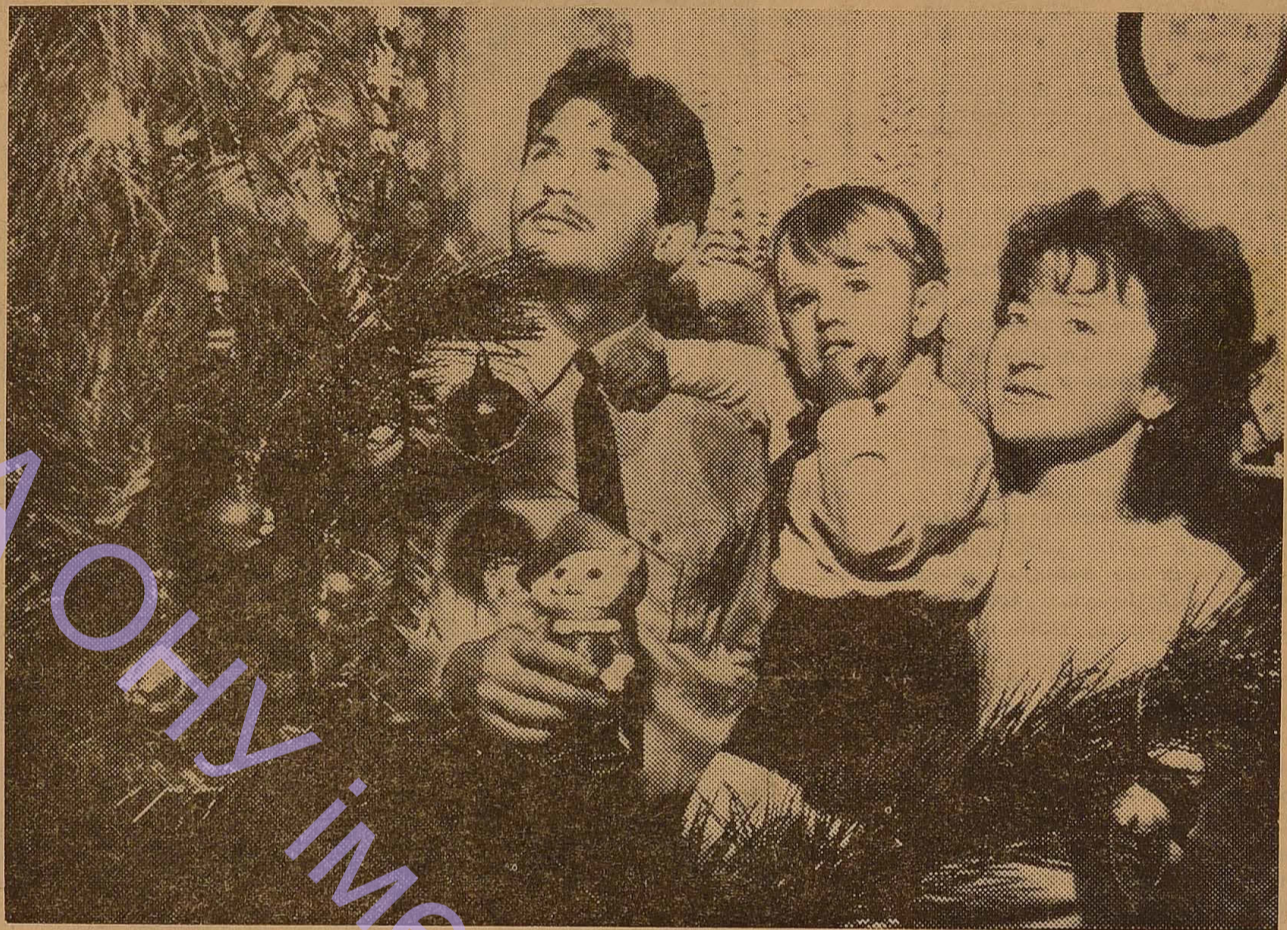
Рішення XXVII з'їзду КПРС - в життя!

Знайомо картина. Напередодні Нового року сім'я наряджає святкову ялинку. Але ця сім'я — не звичайна. Вона студентська.

Подружжя Надія і Михайло Курченки з сином Віталіком готуються до новорічного вечора. Прийдуть друзі по навчанню, буде багато пісень, щирих розмов про сьогоднішнє, а ще більше — про майбутнє. А воно у молодих обов'язково буде прекрасним.

На знімку: студентка IV курсу ГФ Надія Курченко, студент III курсу юрфаку Михайло Курченко і їх син Віталік.

Фото В. Пащука.

Дорогі товариші!

Відійшов в історію рік 1987-й. Славний рік 70-річчя Великого Жовтня. Він був чудовим у багатьох відношеннях, бо не тільки дав потужний імпульс нашій перебудові, але й вселив велику надію у серця людей на міцний мир.

Візит Генерального секретаря ЦК КПРС М. С. Горбачова у Вашингтон і результати його переговорів з президентом США Р. Рейганом назавжди ввійдуть в аннали історії цивілізації.

Минулий рік приніс чимало нового і нашому університету. Вперше за тривалі роки ми відчули свою причетність до всього, що здійснюється у стінах вузу. Розвивається почуття відповідальності за престиж університету. Якість спеціалістів, яких він випускає, повинна постійно зростати. І в цьому особлива роль покладається на партійні організації факультетів

і наукових підрозділів.

Ми йдемо назустріч XIX Всесоюзній партійній конференції і черговому Пленуму ЦК КПРС, на якому будуть розглядатися перші підсумки перебудови вищої школи.

Ці події, безперечно, зроблять цілеспрямованими, конкретнішими і дієвішими наші колективні зусилля. І як важливо, щоб зростаючий ентузіазм у роботі університетського колективу, творчий порив наших студентів не згас і не розчинився у дріб'язковій, нікчемній метушні, у злостивих чварах, у бюрократичній круговерті.

Залишимо в минулому все, що заважає нашому внутрішньому очищенню, нашим мріям і сміливим планам, нашому рухові вперед.

Нехай Новий 1988 рік усім нам принесе багато радості і справжніх успіхів у праці та навчанні.

Щастя всім вам і здоров'я, дорогі товариші! З Новим 1988 роком!

Монолог біля дверей студклубу

Напередодні Нового року наш кореспондент побував у студентському клубі ОДУ і попросив його завідуючого ЕДУАРДА АРКАДІЙОВИЧА ЧЕЧЕЛЬНИЦЬКОГО розповісти про плани роботи на 1988 рік.

— Січень — місяць напружений як для студентів, так і для викладачів — сесія. Однак, у студклубі робота не припиняється: діятимуть всі наші колективи, кіноклуб та ін. Приблизно 12—17 числа постарася організувати вечір-зустріч із популярною кіноактрисою Лією Ахеджаковою, котра знайома глядачам за фільмами «Іронія долі», «Гараж» та ін.

Про плани команди КВВ. Намічено так зване чергування на одній із зустрічей КВВ-88. Тут доведеться зіграти «Скаргу». І, можливо, взяти участь в якихось інших конкурсах. Далі, ЦТ планує організувати суперфінал, тобто зустріч нашої

команди з переможцем нинішнього сезону. Ми отримали офіційне запрошення.

Говорячи про команду КВВ університету, не можу не зупинитися на такому моменті: зараз вона виступає на естраді зовсім не від університету. Це — нонсенс. Та хіба тільки вона? Адаже й інші університетські самодіяльні колективи в такому ж становищі, наприклад, рок-групи. А всі вони можуть і повинні давати прибуток своїй альма-матер. Тим паче тепер, коли ми стільки говоримо про перехід на госпрозрахунок і самофінансування. Що для цього потрібно? Треба організувати, скажімо, студентський дозвільний кооператив. Саме в його компетенції — діяльність в індустрії, вільний час студентів та інші викладачів. Нехай це будуть не просто дискотеки, вечори відпочинку в їх традиційній фор-

мі. Нехай це буде ще й спілкування за чашечкою кави, чаю. Нехай це буде тим вогником, на який завітають бажаючі. Можна поставити справу так (і треба!), щоб це було по кишені студентам, недорого, загальнодоступно. На такі вечори повинні запрошуватися рок-групи, ВІА, команди КВВ, цікаві люди та ін. В такому кооперативі будуть всі умови для реалізації різних студентських ідей. Адаже ми говоримо про необхідність пробуджувати ініціативу наших вихованців. А ініціатива починається з найменшого. Ми вже запропонували цю ідею на розгляд керівництва університету: як воно відреагує? Чи не буде на якомусь етапі чинь-чванського опору? Чому, я думаю, це? Адаже всі наші колективи справляються з цим. Що це означає? Планують в 1988 році багато цікавих за-

ходів. Що ви скажете, наприклад, про зустріч з Миколою Чараченцевим, Булатом Окуджавою? На жаль, не все залежить від нас. Будуть і рок-ринги, будуть традиційні дні факультетів, огляд художньої самодіяльності та ін. І все це добре... Але як миритися з тим, що немає в нас справжнього сучасного культурно-побутового центру (його проект, що коштував університетові півтори тисячі карбованців, припадає пилком на полиці)?

Гадаю, ми можемо істотно поліпшити дозвілля студентів і співробітників, якщо зрозуміємо, нарешті, що це справа дуже важлива. Ось невідомий факт: в актовому залі корпусу гуманітарних факультетів Чіаю не відремонтують звичайнісінькі двері. Скільки дверей, скільки дверей, скільки дверей, скільки дверей... Дієвий факт: Правда, смішно? Ю. ВІНОГРАДОВ.

З НОВИМ РОКОМ, ДРУЗІ!

Чесно,

26 грудня відбулися загальноуніверситетські партійні збори, на яких партком звітував про керівництво перебудовою. Із звітною доповіддю виступив секретар парткому ОДУ доцент І. І. Кондратюк. Тези доповіді були опубліковані в «ЗНК» (№ 39 від 11 грудня ц. р.) з тим, щоб комуністи, всі співробітники і студенти університету могли задалегідь ознайомитися з ними і висловити свої думки на зборах з приводу проблем, порушених у доповіді.

Відзначимо, що практика подібних звітів в університеті зустрічається вперше. Це — живе втілення принципів демократії і гласності, до чого і закликає нас партія. Саме тому обговорення доповіді вийшло таким яскравим, неформальним, зацікавленим.

У своєму виступі проректор Л. О. Ануфрієв підкреслив, що, у разі необхідності, після обговорення доповіді збори можуть вимагати переобрання членів парткому, секретаря парткому і таке інше. Комуністи повинні дати принципову оцінку діяльності парткому.

Доцент В. П. Ващенко відзначив, що позитивні зрушення у підготовці спеціалістів з вищою освітою в університеті намітилися. Однак, далеко не всі ще відійшли від старих методів викладання і керівництва. На жаль, по-старинці працює і учбовий сектор парткому, очолюваний виступаючим. Не знайдені поки що ефективні методи впливу на роботу партгруп. Часто у колективах виробляються нові позиції, а партком їх не завжди помічає і підтримує. Семинар партгруп курсів, який недавно відбувся у парткомі, виявив багато як позитивних, так і негативних моментів. До позитивних слід віднести те, що самі студенти пропонують посилити вимогливість до себе з боку викладачів. Разом з тим простежуються і деякі явища, з якими треба рішуче боротися. Так, години, відведені на самопідготовку, розглядаються окремими студентами як години відпочинку.

Ми красиво говоримо, що перейшли на читання проблемно-концептуальних лекцій, але студенти до цього не готові. Виникають побоювання, що викладачі будуть завищувати оцінки: я тобі поставлю «трійку», а ти мені на анкетуванні — «двійку». Тут потрібне справжнє, а не липове співробітництво.

Промовець зупинився на аналізі системи управління в університеті. Вона створювалася за принципом адміністративно-командної. Безмежне коло питань, які вирішують проректори. Їм просто ніколи виступати генераторами нових ідей. Поява проректора на лекції — подія. Ми проявляємо дивну безпринципність, коли без кінця називаємо одні і тіж недоліки. Це стосується роботи АГЧ і бухгалтерії. Чи не час вжити рішучих заходів?

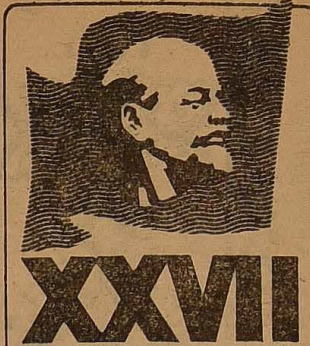
В. П. Ващенко запропонував внести на розгляд XIX Всесоюзної партійної конференції питання: а) про розширення прав первинних партійних комітетів; б) в умовах демократії і гласності в партійних комітетах анонімки не розглядати.

У виступі професора В. А. Плотникова аналізувався стиль роботи парткому. Форма проведення засідань парткому принципово не змінилася. Надто багато питань виносяться на розгляд на одному засіданні. Виникає враження, що ми працюємо не стільки заради користі справи, скільки для написання протоколів, тобто для комісії. Час пере-

ходити на кінцевий результат. Далі виступаючий відзначив недосконалість існуючої системи НДЧ — відірваність її підрозділів від учбового процесу, кафедр, факультетів.

слуговування. Виявлено факт свідомого завищення бухгалтерією накладних витрат, приблизно вдвічі. Через це ми не зміцнюємо належним чином матеріально-технічну базу. Не

Виступаючий піддав різкій критиці пропозиції доцента філфаку А. А. Жаборюка про реорганізацію ряду кафедр на філологічному факультеті і факультеті РГФ. Порушувалися також питання про недостатній контроль партійними органами діяльності АГЧ, про інерцію, коли мова заходить про конкретну допомогу співробітникам університету у квартирних та ін-

принципово,

по-партійному

Стосовно гласності. Ми багато говоримо про гласність соцзмагання. Скажімо, наш факультет отримав перше місце, а місяць по тому — останнє. Очевидно, треба пояснити колективу, за якими критеріями оцінювалися результати соцзмагання. Адже добір критеріїв і визначає у кінцевому рахунку конкретне місце. І останнє. Ми бачимо, що навіть члени ЦК нашої партії постійно відвідують трудові колективи, але ми не бачимо членів парткому університету

кажучи вже про те, що у нас існує і так звана «подвійна бухгалтерія»: у звітах для мінвузу — одні цифри, а у довідках для внутрішнього користування — інші. Що стосується головного бухгалтера, тов. М. А. Перекиного, то в нього відсутня така риса, як само-

ших справах.

У виступі секретаря комітету комсомолу ОДУ Юрія Бошка говорилося про необхідність більш тісного співробітництва партійних і комсомольських органів, про розуміння демократії у студентському середовищі і проблеми,

соціальними замовленнями, тобто, за прямими домовленостями з підприємствами і організаціями. Політичні заходи: у середовищі комсомольців проходять дуже серйозні процеси. Деякі «гарячі голови» говорять, що комсомол взагалі не потрібен, виникають дискусії, суперечки. А хто з нас на них присутній? Виступаючий ознайомив збори з основними положеннями умов прийому до вузу в 1988 р.

У виступі студента історичного факультету Давидова йшлося про хід перебудови навчального процесу на гуманітарних факультетах, про недостатню технічну та аудиторну оснащеність на історичному факультеті, про проблеми студентського побуту. Порушувалося питання навчання партгрупоргів на рівні парткому університету.

Глибокий аналіз діяльності парткому по керівництву перебудовою в університеті був даний у виступі секретаря обласного комітету партії тов. І. О. Клепачова. Звіт показав, що партком і ректорат — у пошуку. Робляться перші не сміливі кроки на шляху оновлення. Партійний комітет покликаний бути штабом перебудови, впливати на весь колектив через 25 первинних парторганізацій. Треба відзначити, що роль комуністів поки що принижена, у ряді підрозділів нездоровий моральний клімат. Багато питань на парткомі обговорюється формально, не завжди ставляться конкретні завдання. Діяльність І. І. Кондратюка часто мала характер адміністрування, спостерігається прагнення підміни адміністративно-господарських органів. Не завжди діяв належним чином і заступник секретаря парткому тов. Б. А. Пережняк. Кадрова політика в університеті погана. Йде процес старіння кадрів вищої кваліфікації, особливо докторів наук. Недостатньо тісний зв'язок вузу з виробництвом. Виникають проблеми працевлаштування випускників. Перевірка шкіл міста і області показала, що випускники ОДУ не ладять з педагогікою. В учбовий процес слабо впроваджуються ЕОМ, погано здійснюється організація філіалів кафедр на виробництві. Не кращим чином стоять справи і з НДЧ, зменшився обсяг наукових публікацій. Велика кількість випадків притягнення студентів ОДУ до кримінальної відповідальності. Перевірка викладання суспільних наук в університеті показала, що воно не відповідає вимогам вищої школи. Університет не став методичним центром регіону. І тут недопрацював тов. І. М. Коваль. Чимало проблем і з матеріально-технічною базою. Роботи багато. І її успіх буде залежати від усіх, хто сидить у цьому залі.

Студенти юрфану М. Бондар і С. Третьяков на будівництві нового гуртожитку.

Фото В. ПАЩУКА.

на засіданнях партійних комітетів факультетів. Необхідно влаштувати і зустрічі факультетських колективів з керівництвом університету.

Професор Н. М. Якупов зупинився на перебудові викладання суспільних наук, питаннях підвищення політичної культури студентів. Насамперед, необхідно зняти регламентацію на діяльність кафедр, усіляко підтримувати творчу ініціативу викладачів і співробітників. Зараз відчувається гострий дефіцит підручників, посібників з суспільних наук. Вони готуються, але поки що викладачі у великому боргу перед студентами. Адже, як відомо, наука повинна освітлювати нам шлях, а не світити у спину. Останнім часом у пресі з'явився цілий ряд публікацій, котрі у тій чи іншій мірі стосуються суспільних наук. Тут, як і на радіо, телебаченні часто спостерігаються виступи некомпетентних людей. Читачеві і глядачеві часто нав'язуються помилкові концепції. А представники вищої школи мовчать, зрідка виступають у пресі. Нагородилося багато інших питань, які вимагають від парткому більшої принциповості.

Зам. проректора з наукової роботи В. В. Сафонов порушив питання, пов'язані з переходом наукових досліджень на госпрозрахунок і самофінансування. Намічено стратегію такого переходу, складено план. Однак його реалізація пов'язана з чималими труднощами. Так, існує проблема вкрай низького рівня фінансового (бухгалтерського) об-

критичність. Інша складна проблема — проблема матеріально-технічної бази. Так, санепідстанція опечатала обладнання ряду лабораторій у Шампанському провулку. Причини — порушення санітарних норм: скученість людей, загазованість, запиленість тощо. Необхідна передислокація, але до спорудження лабораторно-інженерного корпусу ще й не приступали. УЕМ відмовляють у передачі приміщення по вул. Будьонного та ін. Безумовно, вимагає поліпшення і структура НДЧ. Тут головне — домогтися посилення науково-методичного керівництва з боку факультетів і кафедр. Великого значення набувають матеріальне стимулювання НДР, атестація викладачів як сумісників, уточнення посадових ставок, освоєння системи надбавок за виконання складних розробок, перегляд застарілого положення про преміювання та інші заходи. Недопрацюємо ми і у питанні переходу на госпрозрахунок. Тут ще багато незрозумілого.

Професор І. М. Дузь відзначив позитивні зрушення у роботі парткому і в цілому університету: відбулися вибори ректора, деканів, оновився склад Великої ради, почала працювати бібліотека, захищено ряд докторських дисертацій та ін. Разом з тим, виступаючий вказав і на ряд серйозних недоліків. Уже давно дебатовані питання промовний режим на українському відділенні філфаку, а результату поки що ніякого. Парткому не вистачає категоричності, заважає демагогія, що

що виникають у зв'язку з цим. Була піддана критиці робота бухгалтерії.

Доцент І. М. Ткаченко приділив увагу питанням удосконалення учбового процесу і тій важливій ролі, яка відводиться тут партійним органам. Порушувалися проблеми копіювальної техніки, трактування і впровадження різних міністерських директив, проблема відірваності партійних і комсомольських працівників від колективів, первинних організацій, про появу нових формальних структур управління та ін. Особливо виступаючий зупинився на кадрових проблемах партійної організації університету. На фізичному факультеті дуже мало викладачів-комуністів.

Про конкретні шляхи дальшого розвитку університету і вдосконалення підготовки спеціалістів з вищою освітою говорив у своєму виступі ректор університету професор І. П. Зелінський. Необхідно ліквідувати наявні перекоси серед факультетів за кількістю викладачів і співробітників: на одних факультетах їх не вистачає, на інших — вони надмірні. Ректор підкреслив також, що, на його думку, в його руках зосереджено дуже багато влади: і законодавча, і виконавська. А це порушення демократії. В цих умовах пропонується покласти обов'язки голови вченої ради на іншу особу. З тим, щоб у компетенції ректора залишилася тільки виконавська влада. Економічні заходи 1989 року університет випускає спеціалістів лише за

Хорошее настроение у Евгения Николаевича Присовского. В канун нового года он успешно защитил диссертацию на соискание ученой степени доктора филологических наук. От имени читателей «ЗНК» сердечно поздравляем педагога и писателя, и желаем ему доброго здоровья и новых творческих успехов.

...Учись у них — у дуба, у березы.
Кругом зима. Жестокая пора!
Напрасные на них застыли слезы,
И треснула, сжимаясь, кора
Но верь весне. Ее промчались гении,
Опять теплом и жизнью дыша.
Для ясных дней, для новых откровений
Переболит скорбящая душа.

А. ФЕТ.

С приветом
В. ДОРОШЕВИЧ.

В КОНЦЕ ЛЕТА, В ОДЕССЕ

Верна старая истина: первая встреча с городом достаточно только для удивления, вторая помогает ознакомиться, третья может привести к более глубокому познанию его жизни.

«ИКАРУСЫ» И КЛАССИЦИЗМ.

Мне посчастливилось объехать город Одессу уже при первой встрече с нею. Понадобилось для этого целых 125 минут, в которые «уместилось» 150 квадратных километров. Насколько огромна площадь, можно судить хотя бы по тому, что с 6 часов утра до часа ночи на 80 маршрутах возят машины едущих на работу и обратно, желающих развлекаться, спешащих на какие-то встречи. Обычное зрелище на улице Одессы — побратиме нашего Сегеда — автобусы «Икарусы». Однако большинство городских транспортных средств работает на электрической тяге. Благодаря этому воздух города очень чист, даже зимой. Растет число улиц, открытых только для пешеходов. Одна из них — Приморский бульвар, поросший платанами, кленами и липами. Отсюда открывается чудесный вид на море и порт.

Одесская бухта глубоководна и тепловодна. Замерзает только раз в пять-шесть лет. Здесь находится крупнейший торговый порт страны.

Открывается Приморский бульвар архитектурным шедевром в стиле классицизма — зданием городского Совета и завершается не менее замечательным дворцом

Что знают о нашем городе и о его жизни, традициях и культуре в дружественных странах за рубежом? Отвечает в какой-то степени на этот вопрос венгерская газета «Жирлап», поместившая очерк искусствоведа Иштвана Фенивеси, побывавшего в Одессе несколько раз.

Ниже печатаем фрагменты этого очерка в переводе венгерских стажеров, совершенствовавших свои знания по русскому языку в ОГУ.

Воронцова (ныне Дом пионеров). Украшают бульвар и скульптуры: благоустроителя города Ришелье и великого русского поэта А. С. Пушкина, который в свое время жил в Одессе. Нельзя обойти вниманием и замечательную лестницу, соединяющую Приморский бульвар с морским вокзалом. Она стала символом города по всемирно известному фильму Эйзенштейна «Броненосец «Потемкин». Нет среди прибывающих сюда туристов таких, которые бы не захотели пройти по этой лестнице, по замыслу архитектора, ставшей парадным входом в город со стороны порта.

«ВЕНГЕРСКИЕ СЛЕДЫ»

В Одессе, как и вообще в СССР, часто можно увидеть нечто такое, что покажется явно похожим на то, что видишь и у нас, в Венгрии.

Первое из подобных впечатлений — это то, что человеку, прибывшему в Одессу более чем за тысячу километров от дома, все может показаться знакомым, даже желтые «Икарусы» на улицах города и загородных шоссе.

Второе — это то, что чаще открывается профессиональному взгляду. Например, многое из того, что касается русско-венгерских литературно-культурных связей, которые растут и развиваются на протяжении десятилетий.

Гуляя по городу и разглядывая витрины, я увидел немало произведений венгерских писателей, изданных на русском и украинском языках. А в магазине «Дружба» в отделе венгер-

Приходите... вчера

«Целуйтесь заблаговременно. Самолеты стартуют точно по расписанию». Такой вот веселый плакат увидел я как-то в одном из южных аэропортов. Этот случай всплыл в памяти, когда один из абитуриентов ОГУ Домбровский Сергей Викторович принес в редакцию «ЗНК» полученное им по почте извещение следующего содержания:

«Решением приемной комиссии от 5 августа 1937 г. за № 22 Вы допущены к вступительным экзаменам на заочное обучение... Экзамены будут проводиться с 6.VIII.37 по 29.VIII.37. Вам надлежит прибыть в вуз 6 августа 1937 г. и получить экзаменационный лист № 112...» и т. д.

Извещение отправлено почтой в пгт. Ширяево Одесской области. А там, как известно, аэродрома нет. Что же оставалось делать бедному абитуриенту приглашенному сдавать экзамены... позавчера? Наверное, сдавать их заочно.

От имени всех опоздавших на вступительные экзамены мы сердечно поздравляем членов приемной комиссии Одесского госуниверситета и лично ее ответственного секретаря с 1937 годом, желаем новых творческих успехов в старом году и т. д. Что же касается поздравлений с наступающим 1938 годом, они еще последуют: лучше позже, чем никогда.

С приветом
В. ДОРОШЕВИЧ.

Приходите... вчера

Гласність — не галасливість

На комсомольському активі ОДУ, що відбувся 24 грудня, його учасники обговорили завдання комсомольської організації університету по виконанню рішень II Пленуму ЦК ВЛКСМ.

З доповіддю виступив секретар комсомольської організації Юрій Бошко. Головну увагу він приділив вихованню у комсомольців уміння жити в умовах гласності, демократизації університетського життя, студентського самоврядування.

Товариші, які взяли участь в обговоренні доповіді, порушили важливі проблеми перебудови роботи комсомольської організації.

Секретар комсомольського бюро фізфаку Микола Худинцев говорив про необхідність проведення постійного конкретного навчання середньої комсомольської ланки. Слабко налагоджений обмін передовим досвідом між факультетами. У цьому відношенні велику допомогу активістам могла б надати газета «ЗНК», відкривши відповідну рубрику.

Сісана Мухаметшина, випускниця ОДУ, зупинилася на інтернаціональному вихованні студентів, відзначивши, що у роботі з радянськими студентами цьому питанню приділяється недостатня увага.

Секретар комсомольської організації ГФ Андрій Кашперук критикував стиль роботи комітету комсомолу і окремих комсомольських активістів. На його думку, великої шкоди справі перебудови в університеті завдають все ще існуючі розходження між словом і ділом.

Часто ми просто обманюємо студентів, — сказав він. Звідси і та пасивність з їхнього боку, яку зараз нелегко подолати.

Едуард Щеглов, — секретар комсомольської організації істфаку зачепив проблему взаємовідносин між студентами і викладацьким складом військової кафедри. Статутні вимоги, на його думку, не су-

місні з безтактністю і приниженням людської гідності студентів. Почуття патріотизму захисників Батьківщини треба виховувати прикладом, гідним наслідування.

Секретар обласного комітету ЛКСМУ Т. В. Полякова, яка виступила на активі, справедливо відзначила, що збори активу набули, на жаль, характеру взаємних дорікань замість принципової, гострої і самокритичної розмови про необхідність вести конкретну роботу по перебудові.

На комсомольському активі виступив ректор університету І. П. Зелінський.

— Сьогоднішній актив, — сказав він, — переконливо показав, як важливо на ділі проявляти культуру людських стосунків. Сьогодні без критики не обійтися. І треба нещадно критикувати бюрократизм і все те, що заважає нам здійснювати справжню перебудову. Але критикуючи один одного, ми повинні пам'ятати про делікатність і взаємну повагу. Демократія — не вседозволеність і не анархія. Чи можна уявити собі серйозну роботу без взаєморозуміння в колективі, без компетентності у вирішенні складних питань? Ось чому уявляється необхідним широке спілкування студентів з ректором, проекторами, людьми, чия думка може надати дієву допомогу. Керівництву університету також не повинна бути байдужою думка студентів з того чи іншого питання. Ми щиро зацікавлені в тому, щоб ви звикали діяти ініціативно, творчо, самостійно, без оглядки на авторитети. І щоб не боялися критикувати недоліки. Але будь-яка критика повинна бути конструктивною, дієвою. У цьому — суть великої справи, яку ми розпочали в університеті.

Актив закінчився. І важливо, щоб прийняті на ньому рекомендації у новому році не залишилися мертвою літерою на папері.

С. ФИЛИПЧУК,
студент 2 курсу
хімфаку.

Світ твоїх захоплень

Народна пісня — неперебутній скарб

Кілька днів тому ми відзначали славний ювілей — 70-річчя проголошення Радянської влади на Україні і утворення Української РСР. Цій знаменній події був присвячений літературно-музичний вечір «Українська народна пісня», організований філологічним факультетом Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова та правлінням Одеського відділення музичного товариства України, який відбувся 22 грудня.

Немає у народу більшого скарбу, ніж пісня, а пісенна скарбниця українського народу надзвичайно багата. Вона налічує близько десяти тисяч пісень, але це тільки приблизно! Люди співали завжди: і в горі, і в радості, і в панській неволі. Пісня піднімала на боротьбу, кликала на барикади Великого Жовтня. Це була революційна пісня, вистраждана, омила кривавими сльозами жорстоких знущань, сваволі царського панування над народом. У роки Великої Вітчизняної війни пісня кликала до бою, додавала сили, віри в перемогу, була розрадою у короткі хвилини переломки.

А що ми маємо сьогодні, як нині ставимося до своїх пісень? Зокрема, молоді? Хорошу відповідь на це запитання дав вечір українсь-

кої пісні, на якому я побувала. Прийшла раніше призначеного часу і мимоволі стала свідком маленьких репетицій, які проводили перед виступом учасники художньої самодіяльності філологічного факультету. Мала змогу спостерігати їх настрій, хвилювання, прагнення вкласти у пісню весь запал душі, милодече завзяття.

З розмови із групою дівчат, студенток першого курсу філологічного факультету українського відділення, учасниць університетського хору:

— Ми не уявляємо свого життя без пісні. Вона піднімає настрій, додає бадьорості. Де ж, як не в нашому хорі, ми зможемо досхочу наспіватися рідних, щирих, задушевних, жалісливих та жартівливих українських пісень. Адже це наше коріння, безцінна перлина музичної культури. У нас вчать дівчата та хлопці з Одеської, Вінницької, Кіровоградської, Ровенської, Львівської областей. І в кожній області одна і та ж пісня співається по-різному, має різний відтінок, іншу мелодію, інший мовний діалект. Тому всі разом ми знаходимо дуже багато цікавого і нового для себе у гли-

(Продовження на 4-й стор.).

Фарс «правосуддя»

В куточку одного з одеських кладовищ на великому гранітному надгробку напис «І. М. Іглицький, помер 22.12.1910 р. від вогнестрільної рани, отриманої в аудиторії університету 8.12 того ж року» нагадує про забуті сторінки історії Новоросійського університету.

...Після розгрому революції 1905 року і розгону столипінської реакції, з 1910 року почалося нове революційне піднесення. Це не могло не позначитися на зростанні опозиційного настрою більшості студентів. Для боротьби з цим уряд запроваджував в університетських закладах чорносотенні організації «Союз російського народу» та Академічна корпорація студентів, члени яких називалися «союзниками» та «академістами». Студентські хвилювання в Одесі особливо посилювалися з жовтня 1919 року. Приводів для цього було багато: заборона панахиди видатному політичному діячу С. А. Муромцеву, який помер у Москві, з приводу смерті Л. М. Толстого, вшанування пам'яті М. І. Пирогова та ін. Для відвернення безладдя Одеський градоначальник і тимчасовий генерал-губернатор Толмачов на прохання ректора університету Левашова щодня присилав в університетський наряд городових, переодягнутих у цивільний одяг.

П'ятого грудня 1910 року в залі бірки мав відбутися добродійний вечір на користь бідних студентів. Оскільки розподіл допомоги проводився без участі студентів і лише для «благодійних», коаліційна рада лівих утворила студентів університету вирішила бойкотувати проведення балу. Спроба «хімічної обструкції» там була зірвана, учасників її побили і заарештували.

На 8 грудня в хімічній аудиторії була призначена сходка для прийняття рішення про страйк, як протест проти побиття в бірки. Того ж дня до університету було стягнуто майже дві сотні городових і жандармів. Щоб зрвати сходку, в аудиторію прочинила велика група озброєних «академістів-союзників» на чолі з махровим чорносотенником студентом Чорнорижським. Після першої лентці почалася сходка. Перші слова оратора неодноразово заглушувалися криками, криками і свистом академістів. Частина обурених «лівих» вирушила у бін своїх противників, щоб примусити їх замовкнути і вивести з аудиторії. З боку академістів почалися постріли, спочатку вгору, в стелю, а потім у напрямку основної маси студентів. В результаті стрілянини був смертельно поранений студент Іглицький. Студенти кинулися врізнобіч, частина тих, хто прорвався в аванзал, була зустріта пострілами городових, в результаті чого легкі поранення отримали ще два студенти. Поліція заарештувала 250 учасників і без перешкоди пропустила озброєних академістів.

Цей і подальший опис узято із тритомної «Справи про збройний опір, виявлений поліцією 8 грудня 1910 року студентами Новоросійського університету», що зберігається у фондах Держархіву Одеської області.

Того ж дня на ім'я міністра

юстиції була направлена телеграма, де «ліви́м» студентам приписувалася стрілянина, в результаті якої були поранені 6 городових, 2 студенти і університетський двірник. Аналогічні повідомлення були на сторінках місцевих та центральних газет. Коаліційна рада була змушена випустити листівку зі спростуванням: категорично заперечувати наявність зброї в учасників сходки; стріляли тільки «союзники» та «академісти», двірник був випадково поранений городовим, а останні не були поранені, вони порізалися віконним склом, яке самі ж розбили.

Ведення слідства було доручено слідчому в особливих важливих справах Катрановському, який сумлінно взявся до справи. Він допитав 144

віднині імена палких одеських слуг її Толмачова і Левашова будуть справедливо відзначені — «вбивці Іглицького».

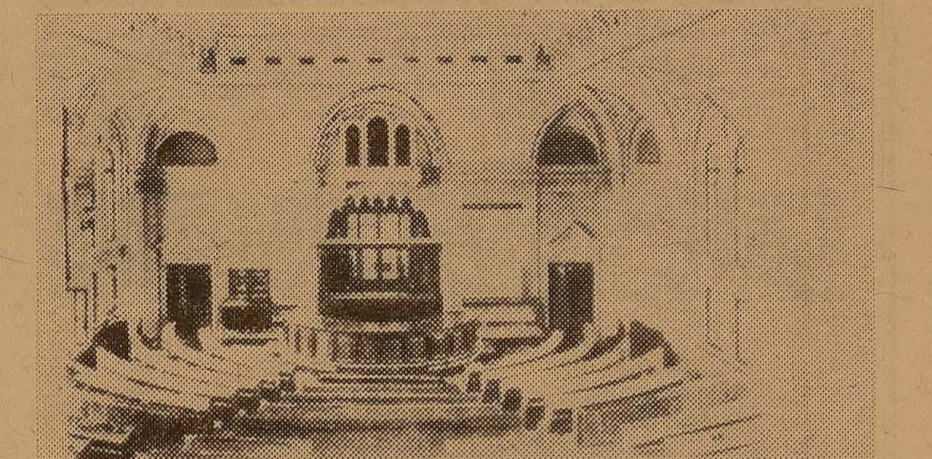
У заключному розділі поеми «Овідій» Віра Інбер описала похорони загиблого студента:

В узком гробу, восковой,
под малиновим рошем,
Лоб. Молодое лицо.

Очевидно, студент.
Розы... «Вы жертвою
пали», — вторгаются

в душу,
Вот и фуражку несут

на подушке из лент.
Під час вивчення матеріалів слідства вдалося виявити документальний слід втручання Толмачова у хід слідства. Через 4 місяці після грудневих хвилювань три студенти-академісти зчинили стрілянину вночі на вулиці міста. Катрановський попросив Толмачова копію протокола поліцейського про цю подію. Отримавши відмову, слідчому не залишалося нічого

студенти, були залучені військові експерти. За їх висновком, всі постріли в аудиторії були здійснені з місць, де, за одностайним свідченням всіх очевидців і самих академістів, і були ці останні. Жодного сліду куль з боку «лівих» виявлено не було. Допит свідків і висновки експертів однозначно встановили, що Іглицький був смертельно поранений рикошетом вибухом кулею, випущеною з місця, де знаходився Чорнорижський, який стріляв неприцільно. Стає зрозумілим наплегливе заперечення стрілянини Чорнорижським, незважаючи на одностайні свідчення ряди академістів.

Після закінчення слідства Катрановський зробив цілком несподіваний висновок: «Убивство було не зломислим... Хто вбив Іглицького, встановити немає можливості. На підставі цього дану справу через невиявлення винних направити на припинення». Складається враження, що слідство об'єктивно вів Катрановський, а висновок писала зовсім інша рука. Прокурорський нагляд погодився і окружний суд затвердив «висновки слідчого». Розгадку цього підказує інша прокламація коаліційної ради, випущена з приводу похорон Іглицького: «Звіряче вбивство ні в чому не винного юнака здійснено купою негідників-академістів, але справжні його нахненники — російська реакція та її прибічники. І нехай

іншого, як підшити до справи довідку: Зважаючи на небажання градоначальника виставити копію і його погрожування викликати губернського слідчого до себе для пояснення чи повідомити про вимагання копії міністру юстиції, 26 квітня за № 71 повідомлено, що копія не потрібна».

Мабуть, не без натиску зверху не була проведена ідентифікація кулі, що вразила Іглицького, і револьвера Чорнорижського. Не мав розбитку і той фант, що в хімічній аудиторії знайшли стріляну кулю з умисно розпильною хрестонахрест оболонкою з метою посилення її руйнуючої дії. Такі настрійні кулі були виявлені у двох городових. Звертає на себе увагу в справі список 101 студента-союзника, які мали право носити вогнестрільну зброю, причому попередні грудневих подій було отримано 12 револьверів, видача зброї тривала і потім!

Яка подальша доля героїв нашої розповіді? З 250 затриманих студентів 122 були в адміністративному порядку заарештовані строком від двох тижнів до трьох місяців, в їх числі 36 були вислані з Одеси після відбуття арешту. Висилка була різноманітна: винюченню з університету і внесенню в призовні списки для прийому на військову службу.

Голова союзу академістів Чорнорижський, головний виводяць грудневих кривавих подій, по закінченні навчання постановою генерала Толмачова був зарахований у канцелярію градоначальника. Сам генерал незабаром (8.11.1911 р.) був звільнений у відставку. Надто вже одіозною фігурою постав він перед громадськістю міста і всієї Росії.

Р. ШУВАЛОВ,
краєзнавець.

(На замовлення «ЗНК».)

Змагання з настільного тенісу закінчилися з таким результатом: I місце — мехмат, II — бюфак, III — юрфак, IV — істфак, V — фізфак, VI — ГГФ, VII — РГФ, VIII — хімфак, IX — філфак.

Відбулися міські студентські ігри з баскетболу, I місце посіла наша жіноча команда серед другого складу.

Гандбол. Перше місце зайняли жінки двома складами команд. Команда чоловіків другого складу зайняла III місце.

Завершилися змагання на кубок області з боксу. Студенти IV курсу ГГФ Леонід Чунуз виконав норму майстра спорту.

Добірку підготувала
Г. РОМАНОВА,
винклад., наф.
фізвиховання.

Спорт

Закінчилися загальноуніверситетські змагання з футболу. Місця розподілилися таким чином: I місце — ГГФ, II — юрфак, III — мехмат, IV — істфак, V — фізфак, VI — бюфак, VII — філфак, VIII — РГФ, IX — хімфак. У зимовому багатоборстві ГГО переможцями були: I місце — ГГФ, II—III місце поділили між собою мехмат та філфак, IV — фізфак, V — істфак, VI — РГФ, VII — юрфак, VIII — бюфак.

Неймовірно, але в новорічну ніч можна потрапити в дивовижний світ чудових квітів, які вирощує зі своїми подругами в оранжереї, ботанічного саду ОДУ номсомолка Лоліта Остапенко.
Фото В. ПАНУКА.

Народна пісня — неперебутній скарб

(Закінчення.)

Початок на 3-й стор.)

бшому вивченні народної пісні.

А ось що сказала Зінаїда Калантір, студентка першого курсу філологічного факультету українського відділення:

— Ми — майбутні вчителі — повинні нести своїм учням культуру українського народу, його літературу, його пісню, яка супроводжує людей від народження і все життя. Чим краще, глибше знайомимо, чим палкіше ми будемо любити пісню, тим більше знань зможемо донести до сердець юного покоління, котре виховувати нам.

Костянтин Козловський, учасник художньої самодіяльності першого курсу філологічного факультету:

— Дуже люблю українську пісню.

Більше Костянтин нічого не сказав: чи то засоромився, чи то у цих словах закладений увесь зміст і ніяких пояснень не потрібно... Про ставлення Костянтина до народної пісні, до музики красномовно засвідчив його виступ (він і співає, і грає на гітарі), за що глядачі нагородили хлопця бурхливими оплесками.

Та повернемося до самого вечора. Його відкрила декан філологічного факультету Н. М. Шляхова, яка сказала про значення української пісні загалом і, зокрема, про ролі, яку відіграла вона у становленні всієї української літератури.

З цікавістю слухали присутні виступи доцента кафедри української літератури, палкого прихильника і шанувальника української пісні П. Т. Маркушевського. Пісня сягає своїм корінням у той час, відзначив Петро Трохимович, коли ще не було ні українців, ні росіян, ні білорусів, а були далекі русичі. Спочатку була пісня трудова, яка не мала особли-

вої мелодії, далі з'явилися обрядові, родинно-побутові, рекрутські, козацькі та інші пісні. Розповів Петро Трохимович і про фольклорну практику студентів, що є джерелом нових, незнайомих, давніх українських пісень.

На вечорі виступили гості — письменник, вихованець філологічного факультету Валентин Мороз, який прочитав свої вірші. В основі кожного з них лежали рядки з українських народних пісень. Виступили також соліст філармонії Дмитро Скелма, доцент Одеської філармонії Вячеслав Нешеретний, заслужений артист республіки, провідний співак Одеського оперного театру Анатолій Капустін, соліст ансамблю пісні і танцю Одеського Червонопрапорного військового округу Микола Малахатка. Артисти подарували присутнім барвистий віночок українських пісень, за які їм щиро дякувала аудиторія. Порадував своєю грою на бандурі та іскристим гумором керівник бандуристів об'єднання «Бисеньмаш» Михайло Чечотка.

Але, звичайно, найбільше сподобалися веселі, запальні виступи самих студентів. Нехай у них не така високопрофесійна манера виконання і не завжди злагоджені голоси (було б бажання працювати — буде й досконалість, і професійність), зате у цих хлопців та дівчат є головне — любов до пісні. В ній знаходять вони своє самовираження, в неї вкладають щирість, палке серце, лагідну душу, з нею завжди пам'ятають коріння своє, свої джерела.

Хочеться сказати велике спасибі організаторам вечора і побажати, щоб такі зустрічі проводилися частіше. Вони роблять добрішим навколишній світ, примушують замислитися.

Я. ІСКРОВА.

270000, Одеса-Центр, вул. Петра Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ: Одеса, вул. Радянської Армії, 24, 1-й поверх, кімната 9.

ДЗВОНІТЬ: Редактор М. ЩЕРБАНЬ. тел. 23-84-13